

tiku pak Petrić kaže da je ono što su Demokrit, stoici i kasniji peripatetičari zvali *logikom*. Po tom određenju značenja *dijalektika* očekivali bismo da je u toj četvrtoj knjizi riječ o formalnoj logici, o pravilima ispravnog suđenja i zaključivanja. Međutim, tematika koja je ovdje izložena ne tiče se formalne logike, čak niti onda kad izričito razmatra neke pojmove formalne logike. U tom slučaju, naime, a riječ je konkretno o silogizmu, definiciji i diviziji, ne raspravlja Petrić o ispravnim oblicima silogizma ili o pravilima za izvođenje definicije i divizije, nego o spoznajnoj vrijednosti svakog od tih oblika i o njihovoj međusobnoj hijerarhiji. U toj knjizi riječ je o znanosti, spoznaji, spoznajnim moćima, predmetu spoznaje i spoznajnim pristupima (metodama).

Kao što je u prvoj knjizi prije razmatranja Aristotelove kritike predsokratovaca-teologa izložio opću tezu o porijeklu znanosti, tako i ovdje, prije konkretnog razmatranja Aristotelove kritike Platonove dijalektike, konstatira Petrić da postoje tri bitne razlike između Aristotela i filozofske tradicije koja okuplja filozofe od Zoroastra do (novo)platoničara.

Prva se razlika tiče *shvaćanja duše*. Tradicija, recimo pojednostavljeno, platoničara (u što su uključeni svi od Hermesa Trismegista do samog Petrića), drži da je duša vječna, ali da je ipak potekla od oca razuma; zbog toga spoznaja duše u stvari je *prisjećanje* na nekadašnje gledanje ideja, kada duša još nije bila povezana s tijelom. Naime, kad je duša povezana s tijelom te forme koje su nekada bile u duši jasne, sad postaju mutne i duša ih se mora postupno prisjećati.

Aristotel, u suprotnosti prema tom shvaćanju misli da je duša smrtna, da je proizašla iz materije, a da je njezina spoznaja skupljanje općih karakteristika iz onog pojedinačnog i povezivanje tog općeg s pojedinačnim. Modernijim jezikom mogli bismo reći da je po Platonu spoznaja duše receptivna ili intuitivna, dok je Aristotelova spoznaja spontana i diskurzivna. Platonova je spoznaja gledanje i prisjećanje na ideje, Aristotelova je spoznaja *novo saznanje*, izvedeno djelovanjem duše, *otkrivanje* onog prije nepoznatog, općeg iz pojedinačnog, odnosno apstrakcija.

Druga je razlika u značenju pojma dijalektike – s time da se tu tematika sužava na razliku između Platona i Aristotela.